EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 19.6.2024
COM(2024) 608 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomskih in socialnih politikah, politikah zaposlovanja ter strukturnih in proračunskih politikah Grčije

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 608 final}

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomskih in socialnih politikah, politikah zaposlovanja ter strukturnih in proračunskih politikah Grčije

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97[1] in zlasti člena 3(3) Uredbe;

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij[2] ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta[3], s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost, je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem za okrevanje in odpornost zagotavlja državam članicam finančno podporo za izvajanje reform in naložb s pomočjo fiskalne spodbude, ki jo financira EU. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra pripomore k doseganju gospodarskega in socialnega okrevanja ter izvajanju trajnostnih reform in naložb, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda ter krepitev odpornosti gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v EU ter podpiranju nadaljnjega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic.

---

1 UL L 2024/1263, 30.4.2024. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 UL L 306, 23.11.2011, str. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

3 Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17). ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

(2) Cilj uredbe REPowerEU[4], sprejete 27. februarja 2023, je odpraviti odvisnost EU od uvoza ruskih fosilnih goriv. To bi pripomoglo k doseganju energetske varnosti in diverzifikaciji oskrbe EU z energijo, hkrati pa povečalo uporabo energije iz obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energijsko učinkovitost. Grčija je v svoj nacionalni načrt za okrevanje in odpornost dodala novo poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje načrta REPowerEU.

(3) Komisija je 16. marca 2023 objavila sporočilo z naslovom Dolgoročna konkurenčnost EU: pogled v obdobje po letu 2030[5], da bi prispevala k odločitvam politike in ustvarila okvirne pogoje za povečanje rasti. V sporočilu je konkurenčnost opredeljena glede na devet dejavnikov, ki se medsebojno krepijo. Med temi dejavniki reforme in naložbe na področju dostopa do zasebnega kapitala, raziskav in inovacij, izobraževanja in spretnosti ter enotnega trga izstopajo kot najpomembnejše prednostne naloge politike za reševanje sedanjih izzivov glede produktivnosti ter za krepitev dolgoročne konkurenčnosti EU in njenih držav članic. Komisija je 14. februarja 2024 to sporočilo dopolnila z letnim poročilom o enotnem trgu in konkurenčnosti[6]. V poročilu so podrobno opisane konkurenčne prednosti in izzivi evropskega enotnega trga, pri čemer se spremlja letni razvoj glede na devet dejavnikov konkurenčnosti.

(4) Komisija je 21. novembra 2023 sprejela Letni pregled trajnostne rasti za leto 2024[7], ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2024. Evropski svet je 22. marca 2024 potrdil prednostne naloge iz pregleda v zvezi s štirimi razsežnostmi konkurenčne trajnostnosti. Komisija je 21. novembra 2023 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2024, v katerem je Grčijo opredelila kot eno od držav članic, za katere meni, da so jih ali bi jih lahko prizadela neravnotežja ter bo zanje treba opraviti poglobljeni pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi mnenje o osnutku proračunskega načrta Grčije za leto 2024. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Svet sprejel 12. aprila 2024, ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2024, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic ter ki ga je Svet sprejel 11. marca 2024.

(5) 30. aprila 2024 je začel veljati novi okvir ekonomskega upravljanja EU. Okvir vključuje novo uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (EU) 2024/1263 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97. Vključuje tudi spremenjeno Uredbo (ES) št. 1467/97 o izvajanju postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem in spremenjeno Direktivo 2011/85/EU o proračunskih okvirih držav članic[8]. Cilj novega

---

4 Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1). ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

8 Uredba Sveta (EU) 2024/1264 z dne 29. aprila 2024 o spremembi Uredbe (ES) št. 1467/97 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem (UL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ter Direktiva Sveta (EU) 2024/1265 z dne 29. aprila 2024 o spremembi Direktive 2011/85/EU o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic (UL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

okvira je s postopno konsolidacijo javnih financ ter reformami in naložbami doseči vzdržnost javnega dolga ter trajnostno in vključujočo rast. Okvir spodbuja nacionalno odgovornost in je usmerjen bolj srednjeročno, hkrati pa je izvrševanje učinkovitejše in doslednejše. Vsaka država članica bi morala Svetu in Komisiji predložiti nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt. Nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrti vsebujejo fiskalne, reformne in naložbene zaveze države članice, ki zajemajo obdobje načrtovanja štirih ali petih let, odvisno od rednega trajanja nacionalnega zakonodajnega obdobja. Pot gibanja očiščenih odhodkov[9] v nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih bi morala biti skladna z zahtevami iz Uredbe (EU) 2024/1263, vključno z zahtevami, da se začne dolg sektorja država najpozneje do konca prilagoditvenega obdobja dovolj verjetno zmanjševati ali se še naprej zmanjšuje ali pa ostane na preudarni ravni pod 60 % BDP ter da se javnofinančni primanjkljaj srednjeročno zmanjša pod referenčno vrednost 3 % BDP in/ali ohranja pod to vrednostjo. Kadar se država članica zaveže ustreznemu sklopu reform in naložb v skladu z merili iz Uredbe (EU) 2024/1263, se lahko prilagoditveno obdobje podaljša za največ tri leta. V podporo pripravi teh načrtov naj bi Komisija [21. junija] 2024 državam članicam zagotovila smernice o vsebini načrtov in nadaljnjih letnih poročil o napredku, ki jih bodo morale predložiti, ter jim v skladu s členom 5 Uredbe (EU) 2024/1263 posredovala tehnične smernice o fiskalnih prilagoditvah (referenčne smeri in tehnične informacije, kjer je to ustrezno). Države članice bi morale svoje srednjeročne fiskalno-strukturne načrte predložiti do 20. septembra 2024, razen če se država članica in Komisija dogovorita o razumnem podaljšanju tega roka. Države članice bi morale zagotoviti sodelovanje svojih nacionalnih parlamentov ter posvetovanje z neodvisnimi fiskalnimi institucijami, socialnimi partnerji in drugimi nacionalnimi deležniki, kot je ustrezno.

(6) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2024 nadalje razvija v skladu z izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost. Za izpolnjevanje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra je še vedno bistveno, da se v celoti izvajajo načrti za okrevanje in odpornost, saj prispevajo k učinkoviti obravnavi vseh ali znatnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v zadnjih letih. Specifična priporočila za države iz let 2019, 2020, 2022 in 2023 ostajajo enako relevantna tudi za načrte za okrevanje in odpornost, kot so bili dopolnjeni, posodobljeni ali spremenjeni v skladu s členi 14, 18 in 21 Uredbe (EU) 2021/241.

(7) Grčija je 27. aprila 2021 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je v skladu s členom 19 Uredbe (EU) 2021/241 in na podlagi smernic za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 13. julija 2021 sprejel sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Grčijo[10], ki je bil spremenjen 8. decembra 2023 v skladu s členom 18(2) Uredbe (EU) 2021/241 zaradi posodobitve najvišjega finančnega

---

9 Očiščeni odhodki, kot so opredeljeni v členu 2 Uredbe Sveta (EU) 2024/1263 z dne 29. aprila 2024 (UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Očiščeni odhodki pomenijo javnofinančne odhodke brez (i) odhodkov za obresti, (ii) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (iii) odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, (iv) nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, (v) cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter (vi) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

10 Izvedbeni sklep Sveta z dne 13. julija 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Grčijo (ST10152/2021).

prispevka za nepovratno finančno podporo in vključitve poglavja REPowerEU[11]. Izplačilo obrokov je pogojeno s sklepom Komisije, sprejetim v skladu s členom 24(5) Uredbe (EU) 2021/241, da Grčija zadovoljivo izpolnjuje ustrezne mejnike in cilje, določene v izvedbenem sklepu Sveta. Predpostavlja se, da so mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni, če zadevna država članica ni razveljavila ukrepov.

(8) Grčija je 30. aprila 2024 predložila nacionalni reformni program za leto 2024 in program stabilnosti za leto 2024 v skladu s členom 4(1) Uredbe (ES) št. 1466/97. V skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241 nacionalni reformni program za leto 2024 odraža tudi polletno poročanje Grčije o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost.

(9) Komisija je 19. junija 2024 objavila poročilo o državi za Grčijo[12] za leto 2024. V njem je ocenila napredek Grčije pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo, ki jih je Svet sprejel med letoma 2019 in 2023, ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost v Grčiji. Na podlagi te analize so bile v poročilu o državi opredeljene vrzeli v zvezi z izzivi, ki jih načrt za okrevanje in odpornost ne obravnava ali jih obravnava le delno, kot tudi novimi in nastajajočimi izzivi. V njem je bil ocenjen tudi napredek Grčije pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pa tudi pri doseganju krovnih ciljev EU glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjševanja revščine ter ciljev trajnostnega razvoja ZN.

(10) Komisija je za Grčijo opravila poglobljeni pregled v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011. Glavne ugotovitve ocene makroekonomskih ranljivosti za Grčijo, ki so jo pripravile službe Komisije za namene navedene uredbe, so bile objavljene aprila 2024[13]. Komisija je 19. junija 2024 ugotovila, da v Grčiji obstajajo makroekonomska neravnotežja, potem ko je bila v letu 2023 opredeljena s čezmernimi neravnotežji. Grčija se zlasti sooča z ranljivostmi, povezanimi z visokim javnim dolgom in visokimi nedonosnimi posojili v razmerah visoke brezposelnosti, ki so še vedno pomembne, vendar so se izrazito zmanjšale in naj bi se še naprej zmanjševale, vendar zunanji položaj ostaja šibek. Delež dolga sektorja država kot odstotek BDP se je še naprej zmanjševal, in medtem ko je bil v letu 2023 še vedno visok in je znašal skoraj 162 %, se kratkoročna tveganja za vzdržnost dolga zdijo nizka. Nominalna rast BDP je bila glavni dejavnik hitrega zmanjševanja deleža dolga v zadnjih letih, vendar naj bi pričakovano nadaljnje izboljšanje fiskalnega salda zagotovilo, da se bo še naprej zmanjševal. Primanjkljaj na tekočem računu, ki se je v letih od 2020 do 2022 izrazito povečal, se je v letu 2023 znatno zmanjšal, vendar ostaja visok zaradi večjega domačega povpraševanja. Letos in naslednje leto se pričakuje le rahlo izboljšanje tekočega računa, saj naj bi močna rast naložb po napovedih ohranila visok uvoz. Zaradi visoke nominalne rasti BDP se je lani prav tako izboljšalo zelo negativno neto stanje mednarodnih naložb kot odstotek BDP, vendar je še vedno najšibkejše v EU. Nedonosna posojila so se v zadnjih letih močno zmanjšala in so se v letu 2023 še naprej zmanjševala, vendar je prestrukturiranje nedonosnih posojil zunaj bančnega sektorja še vedno počasno, zato ta posojila še naprej negativno vplivajo na gospodarstvo. Zaposlenost se je povečala, brezposelnost pa se je še zmanjšala, vendar je še vedno razmeroma visoka. Leta vztrajnih ukrepov politike in obsežnih strukturnih reform so jasno spodbudila zmanjšanje ugotovljenih ranljivosti. Ohranjanje preudarne

[11] Izvedbeni sklep Sveta z dne 8.decembra 2023 o spremembi Izvedbenega sklepa z dne 13. julija 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Grčijo (ST15831/1/2023).

[12] SWD(2024) 608 final.

[13] SWD(2024) 102 final.

fiskalne naravnanosti in nadaljnje pravočasno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost ostajata ključna za izboljšanje konkurenčnosti in zagotovitev ponovnega uravnoteženja gospodarstva, vključno z zunanjim položajem.

(11) Na podlagi podatkov, ki jih je potrdil Eurostat[14], se je primanjkljaj sektorja država Grčije zmanjšal z 2,5 % BDP v letu 2022 na 1,6 % v letu 2023, dolg sektorja država pa se je zmanjšal s 172,7 % BDP konec leta 2022 na 161,9 % konec leta 2023.

(12) Svet je 12. julija 2022 Grčiji priporočil[15], naj v letu 2023 zagotovi preudarno fiskalno politiko, zlasti z omejevanjem rasti nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov pod srednjeročno rast potencialnega proizvoda[16], ob upoštevanju nadaljnje začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Hkrati je bilo Grčiji priporočeno, naj prilagodi trenutno porabo spreminjajočim se razmeram. Grčiji je bilo priporočeno tudi, naj razširi javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost, ob upoštevanju pobude REPowerEU, med drugim tudi z uporabo mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih sredstev Unije. Po ocenah Komisije je bila fiskalna naravnanost[17] v letu 2023 ekspanzivna in je v razmerah visoke inflacije znašala 0,5 % BDP. Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) je imela v letu 2023 restriktiven učinek na fiskalno naravnanost v višini 0,6 % BDP in je bila v skladu s priporočilom Sveta. Restriktivni učinek nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov je v bistvu posledica nižjih stroškov (ciljno usmerjenih in tistih, ki niso ciljno usmerjeni) izrednih podpornih ukrepov, namenjenih gospodinjstvom in podjetjem zaradi zvišanja cen energije (za 2,7 % BDP). Glavni dejavniki rasti nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) so bili socialni transferji, vključno s pokojninami. Odhodki, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, so v letu 2023 znašali 2,5 % BDP. Nacionalno financirane naložbe so v letu 2023 znašale 2,6 % BDP, kar pomeni zvišanje za 0,2 odstotne točke v primerjavi z letom 2022. Grčija je dodatne naložbe financirala iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU. Financirala je javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost, kot sta podpora uvajanju novih obnovljivih virov energije v elektroenergetsko omrežje, ki se olajša z nadgradnjo infrastrukture za prenos, in zagotavljanje finančne pomoči MSP za sprejetje digitalnih rešitev, ki se financirajo iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU.

(13) Ključne projekcije iz programa stabilnosti za leto 2024 je mogoče povzeti, kot sledi. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije, predvideva

---

14 Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2024.

15 Priporočilo Sveta z dne 12. julija 2022 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Grčije za leto 2022 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Grčije za leto 2022 (UL C 334, 1.9.2022, str. 60).

16 Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 je srednjeročna rast potencialnega proizvoda Grčije v letu 2023 na podlagi 10-letne povprečne realne stopnje potencialne rasti in deflatorja BDP za leto 2023 nominalno ocenjena na 4,5 %.

17 Fiskalna naravnanost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Z njo se ocenjuje gospodarska spodbuda, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnanost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov (in brez začasnih izrednih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19), vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

realno rast BDP v višini 2,5 % v letu 2024 in 2,6 % v letu 2025, inflacija po HICP pa naj bi v letu 2024 znašala 2,6 %, v letu 2025 pa 2,0 %. Primanjkljaj sektorja država naj bi se v letu 2024 zmanjšal na 1,2 % BDP in v letu 2025 na 0,9 % BDP, medtem ko naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP do konca leta 2024 zmanjšal na 152,7 %, do konca leta 2025 pa na 146,3 %. Program stabilnosti ne vključuje proračunskih projekcij po letu 2025.

(14) Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi realni BDP v letu zrasel za 2,2 % v letu 2024 in za 2,3 % v letu 2025, inflacija po HICP pa naj bi znašala 2,8 % v letu 2024 in 2,1 % v letu 2025.

(15) V pomladanski napovedi Komisije 2024 je predviden javnofinančni primanjkljaj v višini 1,2 % BDP v letu 2024, medtem ko naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP do konca leta 2024 zmanjšal na 153,9 %. Zmanjšanje primanjkljaja v letu 2024 odraža predvsem umirjeno rast socialnih prejemkov in nadomestil v primerjavi z rastjo prihodkov. Glede na ocene Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost v letu 2024 ekspanzivna, in sicer v višini 0,3 % BDP.

(16) Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 se bodo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz mehanizma za okrevanje in odpornost v letu 2024 financirali odhodki v višini 1,5 % BDP v primerjavi z 1,0 % BDP v letu 2023. Odhodki, financirani z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost, bodo omogočili visokokakovostne naložbe in reforme za povečanje produktivnosti brez neposrednega učinka na saldo in dolg sektorja država Grčije. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi bili s posojili iz mehanizma za okrevanje in odpornost v letih 2023 in 2024 podprti odhodki v višini manj kot 0,1 % BDP.

(17) Svet je 14. julija 2023 Grčiji priporočil[18], naj zagotovi preudarno fiskalno politiko, zlasti z omejitvijo nominalnega povečanja nacionalno financiranih očiščenih primarnih odhodkov[19] v letu 2024 na največ 2,6 %. Države članice so bile pozvane, naj pri izvrševanju svojih proračunov za leto 2023 in pripravi osnutkov proračunskih načrtov za leto 2024 upoštevajo, da bo Komisija na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 Svetu predlagala začetek postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se nacionalno financirani neto primarni odhodki Grčije v letu 2024 povečali za 1,8 %[20], kar je pod priporočeno najvišjo stopnjo rasti. To je skladno s priporočilom Sveta.

(18) Poleg tega je Svet Grčiji priporočil, naj v letih 2023 in 2024 ukrepa tako, da čimprej postopoma odpravi veljavne izredne energetske podporne ukrepe, pri čemer uporabi s tem povezane prihranke za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. Svet je Grčiji nadalje priporočil, naj, če bodo zaradi ponovnih zvišanj cen energije potrebni novi ali nadaljnji podporni ukrepi, zagotovi, da bodo ti usmerjeni v zaščito ranljivih

---

18 Priporočilo Sveta z dne 14. julija 2023 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Grčije za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Grčije za leto 2023 (UL C 312, 1.9.2023, str. 67).

19 Očiščeni primarni odhodki so opredeljeni kot nacionalno financirani odhodki brez (i) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (ii) odhodkov za obresti, (iii) odhodkov za ciklično brezposelnost ter (iv) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

20 Pri tem se upoštevajo enkratni ukrepi v višini 0,1 % BDP v letu 2024 v zvezi z odhodki za ublažitev posledic naravnih nesreč, in 0,2 % BDP v letu 2023, prav tako v zvezi z odhodki po naravnih nesrečah. Svet je 14. julija 2023 omenil tudi na uničujoče poplave, ki so maja 2023 prizadele Italijo, in se dogovoril, da se bodo stroški neposredne izredne podpore v zvezi s temi poplavami upoštevali pri poznejših ocenah skladnosti in se bodo načeloma šteli za enkratne in začasne ukrepe. Podoben pristop je bil uporabljen v zvezi s poplavami v Grčiji.

gospodinjstev in podjetij, da bodo fiskalno vzdržni in da bodo ohranili spodbude za varčevanje z energijo. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 so neto proračunski stroški[21] izrednih energetskih podpornih ukrepov ocenjeni na 0,0 % BDP v letu 2023, v letu 2024 pa naj bi znašali 0,1 % ter v letu 2025 0,1 %. Zlasti se predvideva, da bosta povečanje dodatka za ogrevanje in vračilo posebne dajatve na dizelsko gorivo kmetom ostala v veljavi tudi v letih 2024 in 2025, čeprav z manjšim učinkom[22]. V letih 2023 in 2024 naj bi bili izredni energetski podporni ukrepi čim prej postopoma odpravljeni. To je skladno s priporočilom Sveta.

(19) Svet je Grčiji poleg tega priporočil, naj ohrani nacionalno financirane javne naložbe in zagotovi učinkovito črpanje nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se nacionalno financirane javne naložbe v letu 2024 zmanjšale na 2,4 % BDP (z 2,6 % BDP v letu 2023). To je posledica časovnega razporeda programskih obdobij strukturnih skladov EU. Zlasti se predpostavlja, da bo stopnja sofinanciranja EU za naložbe v okviru novega programa višja od stopnje sofinanciranja naložb v prejšnjem programskem obdobju. To vodi v zmanjšanje sofinanciranih nacionalnih odhodkov za naložbe. Zmanjšanje naložb ni glavni razlog za fiskalno prilagoditev v letu 2024. Ob upoštevanju teh dodatnih dejavnikov se za javne naložbe v letu 2024 ocenjuje, da so skladne s priporočilom Sveta. Javnofinančni odhodki, ki se financirajo s prihodki iz skladov EU, vključno z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost, pa naj bi se v letu 2024 povečali na 3,4 % BDP (z 2,5 % BDP v letu 2023).

(20) Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, in ob predpostavki nespremenjene politike pomladanska napoved Komisije 2024 v letu 2025 predvideva javnofinančni primanjkljaj v višini 0,8 % BDP. Zmanjšanje primanjkljaja v letu 2025 odraža predvsem zmanjšanje odhodkov za obresti in umirjeno rast plačne mase v javnem sektorju. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do konca leta 2025 zmanjšal na 149,3 %. Zmanjšanje dolga sektorja država kot odstotek BDP v letu 2025 odraža predvsem naraščajoči primarni presežek in nominalno rast BDP ter prilagoditve stanj in tokov. Preudarna fiskalna politika bi morala prispevati tudi h krepitvi zunanjega položaja.

(21) Na podlagi dobrih praks in reform, izvedenih v okviru načrta za okrevanje in odpornost, vključno z novo reformo, katere cilj je nadaljnja okrepitev prizadevanj Grčije za boj proti davčnim utajam, je še vedno mogoče dodatno okrepiti okvir davčne politike, da bi Grčiji omogočili, da privabi več naložb in s tem zmanjša naložbeno vrzel, ki je še vedno velika. Zlasti z uvedbo širšega sistema vnaprejšnjih davčnih stališč v skladu z dobrimi praksami EU bi davkoplačevalci lahko pregledno razlagali veljavno davčno zakonodajo, s čimer bi vlagateljem zagotovili večjo pravno varnost. Poleg tega bi lahko okrepitev prizadevanj za razširitev zmogljivosti neodvisne agencije za javne prihodke, zlasti s krepitvijo njene avtonomije pri upravljanju in razvoju človeških virov, pripomogla k nadaljnjemu izboljšanju izpolnjevanja davčnih obveznosti.

---

21 Številka predstavlja raven letnih proračunskih stroškov navedenih ukrepov, vključno s prihodki in odhodki ter, kadar je ustrezno, brez prihodkov od davkov na nepričakovane dobičke dobaviteljev energije.

22 Za ukrepe, ki naj bi glede na to, kar je navedla Grčija, ostali v veljavi do konca leta 2024, se v pomladanski napovedi Komisije 2024 načeloma predpostavlja, da bodo imeli proračunski učinek tudi v letu 2025.

(22) Grčija je še naprej sprejemala ukrepe za posodobitev svoje javne uprave, vendar je njeno učinkovitost mogoče še povečati. Velikost in stroški grške javne uprave so po znatni prilagoditvi po letu 2010 na splošno usklajeni s povprečjem EU. Stroški plač v javnem sektorju v Grčiji so v letu 2023 ostali stabilni in so znašali 10,8 % BDP, kar je nekoliko nad povprečjem EU (10,2 % BDP), in sicer ob upoštevanju povečanja plač, do katerega je prišlo prvič po letu 2010. Prilagoditev nadomestil, tudi za vodstvene položaje, ki je začela veljati v začetku leta 2024, je bila skladna z enotno plačno lestvico, saj se je uporabljala v celotni javni upravi. Za ohranitev teh dosežkov v prihodnosti bo ključnega pomena: (i) zagotavljanje nadaljnje uporabe enotne plačne lestvice ob ohranjanju trenutnega števila zaposlenih z nadaljnjo uporabo pravila „eden noter, eden ven“ za stalne uslužbence in (ii) ohranjanje zgornje meje za začasne uslužbence, uvedene leta 2022. Načrt za okrevanje in odpornost vsebuje ukrepe za izboljšanje učinkovitosti javne uprave, vključno z vzpostavitvijo okvira upravljanja na več ravneh, ki je bil sprejet leta 2023. Za uresničitev pričakovanih izboljšav pri usklajevanju med centralno, regionalno in lokalno ravnjo naj bi okvir, vključno s predvidenimi strukturami upravljanja in informacijskim sistemom, začel v celoti delovati v letu 2024.

(23) Načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k Uredbi vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Te naj bi prispevale k učinkoviti obravnavi vseh ali pomembnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za državo. Glede na kratek časovni okvir je hitro nadaljevanje učinkovitega izvajanja načrta, vključno s poglavjem REPowerEU, bistveno, da bi Grčija z zelenim in digitalnim prehodom ter ob hkratnem zagotavljanju socialne pravičnosti povečala svojo dolgoročno konkurenčnost. Za izpolnitev zavez iz načrta do avgusta 2026 je bistveno, da Grčija nadaljuje izvajanje reform in pospeši naložbe, tako da obravnava tveganja zamud, hkrati pa zagotovi močno upravno zmogljivost. Grški organi so sprejeli ukrepe za izboljšanje izvajanja in povečanje upravne zmogljivosti, načrt za okrevanje in odpornost pa vsebuje dodatne posebne ukrepe, ki naj bi pripomogli k doseganju navedenega cilja. Posebni izzivi za Grčijo vključujejo: (i) dolgotrajne pravdne postopke za obravnavo pravnih zahtevkov zoper postopke javnega naročanja, pri katerih bi lahko prišlo do zamud pri načrtovanem datumu zaključka naložb po avgustu 2026; (ii) počasen prenos lastninskih pravic; in (iii) šibko usklajevanje, zlasti v zvezi z naložbami in reformami, ki zajemajo področja politike, ki presegajo pristojnosti enega samega ministrstva. Sistematično vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost.

(24) Grčija mora v skladu s členom 18 Uredbe (EU) 2021/1060 v okviru vmesnega pregleda skladov kohezijske politike do marca 2025 pregledati vsak program, pri čemer mora med drugim upoštevati izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo za leto 2024 ter nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu. Ta pregled je podlaga za dokončno dodelitev sredstev EU, vključenih v vsak program. Grčija je dosegla napredek pri izvajanju kohezijske politike in evropskega stebra socialnih pravic, vendar izzivi ostajajo. Grčija še naprej beleži počasno rast v bolj obrobnih regijah in velike razlike med mestnimi in nemestnimi območji. Ključnega pomena sta pospešitev izvajanja programov kohezijske politike in krepitev upravne zmogljivosti na nacionalni in regionalni ravni. Prednostne naloge, dogovorjene v programih, ostajajo relevantne. Za povečanje konkurenčnosti so bistvenega pomena zlasti ukrepi, ki izboljšujejo zmogljivost podjetij za inovacije in se osredotočajo na ciljno usmerjeno

podporo podjetjem. V okviru zelenega prehoda so potrebne naložbe v ravnanje z odpadki, da bi dosegli cilje recikliranja in zmanjšali odlaganje odpadkov na odlagališčih. Bistveno je celovito izboljšati gospodarjenje z vodami, kar zajema gospodarjenje z vodo in odpadno vodo, energijsko predelavo, digitalizacijo, ponovno uporabo vode, deževnico in trajnostno razsoljevanje na podlagi obnovljivih virov energije. Energijski prehod zahteva večji delež energije iz obnovljivih virov, rešitve za shranjevanje in večjo energijsko učinkovitost ter odpravljanje energetske revščine. Povečanje deleža čistega mestnega prometa je ključno tudi za doseganje ogljične nevtralnosti. V okviru programov kohezijske politike bi se moralo na podlagi celovite strategije še naprej vlagati v spretnosti, izvajati jamstvo za otroke, spodbujati kakovostne in cenovno dostopne storitve dolgotrajne oskrbe in socialna stanovanja ter krepiti aktivacijo na trgu dela in socialnega vključevanja marginaliziranih skupnosti, kot so Romi in osebe z migrantskim ozadjem. V okviru vmesnega pregleda programov kohezijske politike je treba dodatno pozornost nameniti preprečevanju tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami, in pripravljenosti nanje. Grčija bi lahko izkoristila tudi pobudo platforme za strateške tehnologije za Evropo, da bi podprla svojo industrijsko preobrazbo, zlasti proizvodnjo in shranjevanje čiste energije, zeleni ladijski promet in biotehnologijo ter razvoj zelenih in digitalnih spretnosti.

(25) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih z načrtom za okrevanje in odpornost ter drugimi skladi EU, se Grčija sooča z več dodatnimi izzivi, povezanimi z gospodarsko rastjo, regulativnim okvirom in izpopolnjevanjem delovne sile, ki lahko, če se obravnavajo, izboljšajo konkurenčnost Grčije. Čeprav se stopnja delovne aktivnosti povečuje, je med najnižjimi v EU, dostop do trga dela pa ostaja izziv zlasti za ženske in mlade. Kar zadeva izobraževanje, je Grčija v zadnjih letih sprejela ukrepe za revizijo učnih načrtov, tudi v okviru načrta za okrevanje in odpornost, ter vanje vključila nekatere učne programe o mehkih in digitalnih spretnostih. Vendar ostaja uspešnost pri temeljnih spretnostih še posebej nizka, kar ogroža rezultate na trgu dela, produktivnost in konkurenčnost. To kažejo rezultati uspešnosti 15-letnih učencev na področju matematike, branja in naravoslovja, ki se od leta 2012 močno poslabšujejo in so v skladu z najnovejšim Programom OECD mednarodne primerjave dosežkov učencev med najnižjimi v EU. Velik in vse večji delež manj uspešnih učencev, tudi tistih, ki prihajajo iz privilegiranih okolij, in majhen delež najuspešnejših učencev kažeta na strukturne izzive v zvezi s kakovostjo in pravičnostjo izobraževalnega sistema. Grčija je tudi na zadnjem mestu med državami članicami EU, kar zadeva udeležbo v predšolski vzgoji in varstvu, za katero je bilo ugotovljeno, da pozitivno vpliva na poznejše rezultate izobraževanja. Izzivi, ki spodkopavajo rezultate izobraževanja v Grčiji, so lahko povezani z: (i) nezadostnim financiranjem izobraževalnega sistema; (ii) premajhnim poudarkom na metodah poučevanja in učenja, ki temeljijo na kompetencah, z močnim poudarkom na podjetniških, mehkih in prečnih spretnostih; (iii) nizkimi ravnmi avtonomije šol; in (iv) pomanjkanjem sistematičnega ocenjevanja učiteljev.

(26) Izboljšanje storitev za javnost ter povečanje gospodarske, fiskalne in podnebne vzdržnosti ostajata pomembni prednostni nalogi. V zvezi s tem je mogoče še izboljšati upravljanje državnih sredstev, tudi s posodobitvijo podjetij v državni lasti in razvojem javnih nepremičnin. V nekaterih podjetjih v državni lasti so bile uspešno izvedene nekatere reforme, ki so prispevale k povečanju operativne prožnosti in poslovne avtonomije, krepitvi njihovih zmogljivosti notranjega upravljanja ter izboljšanju njihovih politik in postopkov javnega naročanja, prejemkov in zaposlovanja. Ponavljanje takih praks bi koristilo tudi drugim podjetjem v državni lasti, da bi zagotovili večjo vrednost tako za družbo kot za gospodarstvo. Grška družba za

upravljanje premoženja in deležev ter njene hčerinske družbe imajo osrednjo vlogo pri upravljanju takih državnih sredstev. Razmišlja se o tem, kako dodatno izboljšati učinkovitost in uspešnost navedene družbe, na primer s povečanjem njene organizacijske in funkcionalne zmogljivosti ter s krepitvijo njene operativne neodvisnosti in strokovnega znanja o notranjih naložbah.

(27) Počasno izdajanje okoljskih dovoljenj, med drugim zaradi regulativnih vrzeli, še naprej ovira naložbe na centralni in regionalni ravni. Izdajanje okoljskih dovoljenj je sestavni del celotnega postopka izdaje dovoljenj za vse vrste naložb, postopek za pridobitev okoljskega dovoljenja pa je zapleten in dolgotrajen. Zlasti še vedno ni okoljske klasifikacije za obnovljive vire energije ali pogojev, ki bi določali, v katerih okoliščinah se lahko izda dovoljenje za industrijske dejavnosti z omejenim vplivom na okolje. Določiti je treba tudi merila za primere, ki zahtevajo poenostavljen postopek izdaje dovoljenj zaradi nebistvenih sprememb. Pomanjkanje regulativnih aktov za obravnavanje teh vprašanj preprečuje, da bi imele predhodno uvedene zakonodajne izboljšave (izdajanje okoljskih dovoljenj, ki temelji na racionalnejših merilih in tveganju) kakršen koli učinek. Sprejetje teh regulativnih aktov bi lahko pomembno vplivalo na čas in kakovost presoje vplivov na okolje za nova ali spremenjena/obnovljena dovoljenja za zadevne naložbe. Poleg tega zadevni register kljub dokončanju regulativnega okvira za delovanje okoljskih ocenjevalcev iz zasebnega sektorja ostaja neizkoriščen in sistem še ni vzpostavljen. Dokončanje regulativnega okvira s sprejetjem manjkajoče sekundarne zakonodaje in operacionalizacijo sistema certificiranih zasebnih okoljskih ocenjevalcev bi pripomoglo h krepitvi grškega poslovnega okolja, saj naj bi se s tem zmanjšala ozka grla v postopku izdajanja okoljskih dovoljenj in povečalo zaupanje vlagateljev. Pričakuje se, da bodo zgoraj navedeni ukrepi politike olajšali naložbe, ki naj bi povečale produktivnost in izvozno osnovo, s tem pa zmanjšale odvisnost od uvoza, izboljšale obete za rast ter podprle ponovno zunanje uravnoteženje in odpravo neravnotežij na strani stanj.

(28) Grčija je kljub svojim prizadevanjem, zlasti s povečanjem deleža obnovljivih virov energije v celotni proizvodnji električne energije, še vedno močno odvisna od fosilnih goriv, saj sta leta 2022 nafta in plin predstavljala 55 % oziroma 20 % njene mešanice virov energije. Čeprav poglavje REPowerEU, dodano revidiranemu načrtu Grčije za okrevanje in odpornost, vsebuje več reform in naložb, ki naj bi pospešile prizadevanja Grčije za razogljičenje, so še vedno potrebni nadaljnji ukrepi za zmanjšanje odvisnosti Grčije od fosilnih goriv. Grčija ima enega najstarejših voznih parkov v EU, uporaba obnovljivih virov energije v prometu pa je še vedno zelo nizka. Zato je grški prometni sektor še vedno eden največjih onesnaževalcev z ogljikovim dioksidom. Ambicioznejša politika bi lahko začrtala pospešitev elektrifikacije prometnega sektorja . To bi lahko vključevalo razširitev kategorij vozil, za katera se v skladu z nacionalnimi podnebnimi pravili zahteva, da preidejo z motorjev z notranjim zgorevanjem na elektromotorje, in izvrševanje umika vozil, ki močno onesnažujejo okolje.

(29) Naraščajoča pogostost in resnost naravnih nesreč v Grčiji močno obremenjuje sistem civilne zaščite. Grčija je bila leta 2023 žrtev hudih požarov v naravi in poplav, ki so povzročili smrtne žrtve, katastrofalno škodo naravnemu okolju ter obsežno škodo na premoženju in infrastrukturi. Pričakuje se, da bodo naložbe v civilno zaščito v okviru načrta za okrevanje in odpornost ter kohezijskih skladov okrepile zmogljivosti za odzivanje na nesreče. Vendar je mogoče prizadevanja za preprečevanje še okrepiti. Reforme in naložbe za izboljšanje uspešnosti in učinkovitosti zgodnjega opozarjanja,

infrastruktura za prilagajanje podnebnim spremembam in drugi ukrepi za preprečevanje tveganj bi lahko dopolnili ukrepe za pripravljenost in pomagali zmanjšati škodo, ki jo bodo povzročile naravne nesreče v prihodnosti. Poleg tega bi se lahko obseg naložb osredotočil na ukrepe za krepitev odpornosti z obravnavanjem preprečevanja in pripravljenosti ter uporabo pristopov, ki temeljijo na ekosistemih.

(30) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet leta 2024 priporočil, naj države članice euroobmočja sprejmejo ukrepe, tudi v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi izvedle priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja. Kar zadeva Grčijo, priporočila 1, 2, in 3 prispevajo k izvajanju prvega, drugega, tretjega, četrtega in petega priporočila za euroobmočje.

(31) Ob upoštevanju poglobljenega pregleda Komisije in njene ugotovitve o obstoju neravnotežij so priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 izražena v priporočilih 1, 2 in 3 v nadaljevanju. Politike iz priporočila 1 prispevajo k obravnavanju ranljivosti, povezanih z javnim dolgom, zunanjim položajem in nedonosnimi posojili. Politike iz priporočil 2 in 3 podpirajo potencialno rast BDP in posledično prispevajo tudi k obravnavi priporočila 1. Priporočila 1, 2 in 3 prispevajo k odpravljanju neravnotežij in izvajanju priporočila za euroobmočje v skladu z uvodno izjavo 30 –

PRIPOROČA, da Grčija v letih 2024 in 2025 ukrepa tako, da:

1. pravočasno predloži srednjeročni fiskalno-strukturni načrt; v skladu z zahtevami reformiranega Pakta za stabilnost in rast omeji rast očiščenih odhodkov[23] v letu 2025 na stopnjo, skladno z verjetnim zmanjševanjem dolga sektorja država v srednjeročnem obdobju in ohranitvijo primanjkljaja sektorja država pod referenčno vrednostjo 3 % BDP iz Pogodbe; še naprej izboljšuje prijaznost davčnega sistema do naložb s krepitvijo njegove pravne varnosti in še naprej povečuje operativno avtonomijo davčnega organa pri upravljanju in razvoju človeških virov, zaščiti učinkovitost javne uprave, hkrati pa zagotovi, da lahko privabi ustrezne spretnosti in ohrani usklajenost z enotno plačno lestvico, ter vzpostavi okvir upravljanja na več ravneh; zagotovi, da se zunanji saldo še naprej stalno izboljšuje, in sicer s spodbujanjem uravnotežene rasti in podpiranjem produktivnih domačih naložb; si prizadeva za stalno zmanjševanje obsega nedonosnih posojil, ki jih imajo banke in serviserji kreditov, vključno z nadaljnjim izboljšanjem postopkov e-dražbe za zmanjšanje deleža neuspešnih dražb;

2. okrepi upravno zmogljivost za upravljanje skladov EU, pospeši naložbe in ohrani zagon pri izvajanju reform; obravnava nastajajoče zamude, da bi omogočila nadaljnje hitro in učinkovito izvajanje načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, ter zagotovi dokončanje reform in naložb do avgusta 2026; pospeši izvajanje programov kohezijske politike; se v okviru vmesnega pregleda še naprej osredotoča na dogovorjene prednostne naloge in sprejme ukrepe za boljše obravnavanje potreb na področju preprečevanja tveganj, povezanih s podnebnimi

[23] V skladu s členom 2(2) Uredbe (EU) 2024/1263 „očiščeni odhodki“ pomenijo javnofinančne odhodke brez odhodkov za obresti, diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

spremembami, in pripravljenosti nanje, pri tem pa upošteva priložnosti, ki jih ponuja pobuda platforme za strateške tehnologije za Evropo za izboljšanje konkurenčnosti;

3. poveča konkurenčnost z odpravljanjem poduspešnosti pri temeljnih spretnostih, krepi upravljanje državnih sredstev in dokonča regulativni okvir za izdajanje okoljskih dovoljenj;

4. zmanjša odvisnost od fosilnih goriv s pospešitvijo razogljičenja prometnega sektorja; okrepi obvladovanje naravnih nesreč z vzpostavitvijo učinkovitega sistema zgodnjega opozarjanja in preprečevanja tveganj.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik